

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egész évre 16 frt. Negyedévre 4 frt.
Félévre 8 frt. Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy centimetryni tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyitott cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A szomszédban.

Ausztriában nagy bajba verte magát a Taaffé kormány.

Fogta magát és azt a tanácsot adta a koronának, hogy oszlassa fel az osztrák képviselőházat.

Taaffé gróf kormányelnöknek az volt a célja e tanácsadásnál, hogy a képviselőházat egy új választás útján némileg megtisztítva a turbulens elemektől és magának megbízhatóbb többséget szerezzen.

A választások odaát a szomszédban most vannak folyamatban és a mennyire az eddigi eredményekből megítélhető Taaffé gróf alaposan elszámította magát.

A dolog úgy áll, hogy a már meg-ejtett választások határozottan az ellenzéki pártok jelentékeny megerősödését eredményezték.

Még ugyan nincsenek befejezve a választások, de a számarányra nézve már az eddigi eredményekből is lehet következtetést vonni.

Az első következtetés az, hogy a nemzetek minden olyan kormányakciónál, mely erőszakos eszközökkel veszi célba a hatalmi érdek szolgálatát, rendszerint felébrednek a lelkiismeretükben és tartózkodnak attól, hogy törvényben gyökerező örendelkezési jogukat átjuttassák a hatalom kezére. Ausztriában most éppen ez a processus van folyamatban.

Az osztrákok éppen úgy mint nálunk, megelégtették az olyan hosszú kormányuraltat, mint a minő a Taaffé kabinetét, s főleg a liberális párt ellen foglalnak állást a választók, mint a mely párt akárhány esetben a nemzeti érdekek nyílt negligálásával segített a kormány szekerét előre tologatni.

Az osztrák szabadelvű párt határozottan nagy veszteségben marad szemben az egyre hatalmasodó antiszemita és klerikális párttal, s a veszteséget növeli még az, hogy a cseh választók kerületekben az ifjú csehek határozott tulsulyra jutottak már eddig is úgy, hogy már ma kimutatható, hogy az ő cseh párt mondhatni formászerűen leveretett.

Az ifjú csehek felülkerekedése nem tetszhetik sem az osztrákoknak, de még kevésbé Taaffé grófnak és kabinetjének, a melynek az esetben, ha a parlamentben az ifjú cseh párt megerősödve vonul be, oly engedmények tételére lesz kénytelen rászánni magát, a melyeknek megadása esetén magában a kormányt támogató liberális párt zömében is szakadást idézhet fel.

Ha ez szakadás a centrumban tényleg bekövetkezik beáll azaz eset, hogy a Taaffé kormány nem fog magának biztos többséget alkothatni, s a különben is szerencsétlen pártviszonyok mellett beáll annak a szüksége, hogy a jelenlegi kabinet helyett egy ugynevezett kvalicziós kormány szerveztessék, melyben az erejükben megnövekedett kisebb pártok képviselői is minisiteri tárczához juttatandók.

Mihelyt ennek szüksége beáll, — s ha Taaffé gróf eddigi politikájához hű akar maradni — nem marad más menekvés, mint a kormányzást kiadni a kezéből, s oly férfiu kezébe adni a vezetés hatalmát a ki egy ily különféle elemekből álló kabinettel kész a kormányzás teendőit elvégezni.

Mint ahogy pedig Taaffé gróf — éppen mint ekkollegája Tisza Kálmán — szívesen ragaszkodik a hatalom birtokához, vagy szakítani lesz kénytelen eddigi politikájával s ez esetben az osztrák szabadelvűek bizalmát veszíti el, vagy pedig paktumot köt a klerikálisokkal s ez esetben az ifjú csehekkel gyűl meg a baja.

Minden esetben oly komplikációk következhetnek be, melyek azt idézik fel, hogy az osztrák parlamenti viszonyok a pártok szétbomlása esetén a lehető legegészségtelegebb mederbe jutnak s

ismét beáll annak szüksége, hogy a Taaffé-kabinet új pártalakulásokra egyengessen útát.

Az osztrák parlament idő előtt való feloszlátása következtében előállott emez eredményekből Szapáry Gyula gr. is levonhatja a tanulságokat, Szapáry gróf mint tudja van, szintén tervbe vette a magyar országgyűlés feloszlátását, s majdnem azonos indokból mint osztrák kollegája cselekedte.

Az igaz, hogy nálunk a parlamenti párt viszonyok egészegebbek, mint odaát a szomszédban, de ezzel szemben áll az a körülmény, hogy a magyar nemzet sokkal féltékenyebb a hatalommal szemben a maga jogai és közszabadsági érdekei s épp ezért előrelátható, hogy Magyarországon az osztrákhoz hasonló kormányakció még nagyobb kudarcot vonhatna maga után, mint a hogy ez Ausztriában történt.

Valószínű, hogy az eredmények láttára Taaffé gróf is megbánta már a parlament feloszlátását, s Szapáry gróf ebből a példából szintén megtanulhatja, hogy a nemzeti akarattal szemben a kormány hatalom erőszakos kiterjesztése nem olyan vállalkozás, a mely a remélt sikert minden esetben elérhetné.

Politikai hírek.

A kisdodovai törvényjavaslat és a főrendiház. A kisdodovai törvényjavaslatot a képviselőház jóval előbb letárgyalta, mint a konzuli bíráskodásról szólót; és mégis, a főrendiház, még most sem foglalkozik a kisdodovai törvényjavaslatl, hanem e helyett a konzuli bíráskodásról szóló törvényjavaslatot tűzte ki a tárgyalás napirendjére. S miért? E kérdés a politikai körökben élénken foglalkoztatja, s vannak verziók, melyek szerint a főrendiház mindaddig nem akarja tárgyalni a kisdodovai törvényjavaslatot, míg a kormány az „elkeresztelési affairt meg nem oldja.” Más szóval ez annyit tesz, hogy az elkeresztelési ügyben még mindig folynak a tárgyalások, s hogy a kormány nincs abban a helyzetben, hogy a főrendiházban a kisdodovai törvényjavaslat tárgyalását sürgetni merné, hanem egyelőre kénytelen belenyugodni abba, hogy a konzuli bíráskodásról szóló törvényjavaslat, mely a képviselőházban követte a kisdodovást, most a főrendiházban megelőzze azt. Erdekessnek tartjuk ezt a helyzetet, amárbszint sajnáljuk, hogy az elkeresztelési huzavona miatt egy jó és üdvös törvénynek kell halasztást szenvedni, (a mi azért is sajnos, mert e halasztás a nemzetiségi igazságoknak is időt enged) s hogy ugyanakkor egy elhibázott törvényjavaslat az, mely ebből azt az előnyt meríti, hogy soron kívül nyerheti meg a törvényhozáshoz másik házának szanckcióját.

Képviselőválasztás. Újvidéken a választási gyűlést tegnap reggel nyolcz órakor nyitotta meg Rohonyi Gyula orsz. képviselőválasztási elnök. A szabadelvű párt Harkányi Károlyt ajánlotta jelöltnek, és mint hogy a kitűzött félórán belül ellenjelölés nem történt. Harkányit egyhangulag kiáltották ki Újvidék város országgyűlési képviselőjévé.

Választások Ausztriában. Hétfőn mintegy 80 vidéki kerületben ejtették meg a képviselőválasztás. Az eddigi eredményekből azt lehet megállapítani, hogy a szélső pártok jelentékenyen erősödtek. Alsó-Ausztriában a német szabadelvűek négy kerületet vesztek, úgy, hogy már most mind a nyolcz alsó-ausztriai vidéki kerületet antiszemita fogják képviselni. Csehországban az ő-csehek, kik a mult birodalmi tanácsban tizenhét mandátummal bírtak, ezek közül egyet a németeknek, tizenötöt pedig az ifjú-cseheknek voltak kénytelenek átengedni. Morvaországban jobban jártak az ő-csehek, itt csak egy mandátumot vesztek el a régiók közül, úgy, hogy Prazs minisiter is a megválasztottak között van. Annyi bizonyos, hogy a hétfői választási nap a németeknek és a szabadelvűeknek nem okoz nagy gyönyörűséget.

Zágrabi érsek-jelölt. Mihalovics zágrabi érsek utóda — mint írják — valószínűleg Wolafka Nándor kultuszminisiteri osztálytanácsos lesz. Wolafka helyére a kultuszminisiteriumba osztálytanácsossá Szmracsányi esz-

tergomi kanonokot emlegetik. Más verziók szerint ugyancsak Szmracsányi Pál kanonok püspöknek fog kinevezetni, a zágrabi érsekké kinevezendő Csáska győri püspök helyébe.

A választási elv a külföldi közigazgatásban.

Ezt a címet viseli azon érdekes röpirat, melynek szerzője Vázsonyi Vilmos. A kiválóan érdekes műben szerző azon alaptalán nézetet czáfolja meg, hogy a választási elv a közigazgatásban már lejártá magát s a külföldi közigazgatásban is a kinevezés az uralkodó irányzat.

Ismerteti az európai államok közigazgatási rendszerét.

A figyelemreméltó műből közöljük a következőket:

A kik gúnyosan mosolyognak, midőn valaki a megyei intézményt az „alkotmány védbástyájának” nevezi, azok méltassák egy kissé figyelemre az újabb francia törvényhozást. A centralizált Franciaországban ma a megyének olyan fontos alkotmányvédő hatásköre van, melyhez a mi megyénk politikai hatáskörét hasonlítani sem lehet. A francia megye nem tényleges eredmény nélkül politikai testület, hanem hatalmas és valószínű politikai tényező.

A törvényhozás egyik háza, a szenatus, Franciaországban teljesen az önkormányzati testületek választásából kerül ki. Az 1875. évi február 24. és az 1884. december 9-iki törvények értelmében a szenatus 3000 tagját a conseil général és a conseil d'arrondissement tagjai, a departement országos képviselői és a közszégi tanácsok által a közszégi választók közül kiüldött szenatorválasztók választják. Az 1884. törvényig minden közszég tekintet nélkül lakosainak számára, csak egy szenator választót küldött ki. Az egység ezen tulhajtása azóta megszűnt; ma minden közszégi tanács a lakosság számához mérten választ szenatorválasztókat, legalább egyet és legfeljebb 24-et.

A francia megyék és közszége ma, tekintve az utasítás rég lejárt jogától nagyobb befolyást gyakorolnak a törvényhozó hatalomra, mint a mi megyéknek és a mi szabad királyi városaink 1848 előtt, mert a szenatusban csak az ő választottjaik foglalnak helyet, míg a magyar alsóházban a megyék és városok követein kívül más elemek is bírtak töllel.

És a francia köztársaságnak nincsen oka megbánni, hogy ilyen alapon szervezte szenatusát. A köztársaság vára nem az általános közvetlen választásból kikerült képviselőház, hanem a megyék és közszégek képviselete, a többfokú választás alapján alakult szenatus. Mikor nemrégiben a cezarisztikus áramlat megrohanta a köztársaságot, a képviselőház ingott és tétozavott: de a szenatus szilárdan kiállotta a rohamot és összes tagjai közt csak egyetlen akadt, a ki a reakció szolgálatába szegődött.

A szenatorválasztás fontos politikai jogán kívül az 1872. évi február 15. törvény a francia megyét egyenesen alkotmányvédő hivatással ruházta fel. E törvény elismeri, hogy beállhat az az eset, hogy a parlamentek és az ország szabadságát a megyék mentik meg a szabadság elleneitől. Abban az esetben — így intézkedik a törvény — ha az országgyűlést törvénytelen módon feloszlatták, erőszakkal megátolják az összegyűlékezése, a megye gyűlés minden departementen haladéktalanul, minden különös egybehívás nélkül gyűljön össze, akár a departement székhelyén, akár egyéb helyen, ha a székhely nem nyújt elég biztosítékot tanácskozási szabadságának. Minden megye gyűlést két küldöttet választ, a kik ott gyűlekeznek össze, a hová a törvényes kormány és az országgyűlés megmenekedett tagjai visszavonultak. A gyűlekezet megalakul, mielőtt az összes departementek felének küldöttei összegyűltek és egész Franciaország nevében intézkedik a törvényes rend, a kamarák függetlensége és az országos közigazgatás érdekében. Hatalma megszűnik, ha a törvényes országgyűlés tagjainak fele egybegyűlhet az ország bármely pontján, de ha ez nem következik be, egy hónap múlva az országot felhívja az általános választások megejtésére. Míg a departementok küldötteinek ezen országos gyűlekezete meg nem alakult, addig a megye gyűlés korlátlan joggal intézkedik a törvényes rend érdekében: (1. 2. 3. 4. 5. és 6. art.)

A politikai igazgatás azon módjára, melyet a mi megyénk gyakorolnak, a francia megyének nincsen szüksége; ezt a jogot mégis ki tudta vinni magának. Az 1871. augusztus 10. törvény 50. és 51. cikk megengedi a megye gyűlésnek, hogy elnöke útján közvetlenül, tehát a prefekt mellőzésével, kifejezheti óhaját a departement érdekében és nézeteit a departement területén működő hatóságok felől, véleményét nyilváníthat minden közigazgatási ügyben és az országos közigazgatás („administration générale”) összes kérdéseiben, de egyéb politikai kérdésekben nyilat-

kozni tilos. A törvény tehát a közigazgatási és a közigazgatási politikát megengedte a megyéknek és így, a törvényt véve, alapul, sem lehet azt mondani, hogy a francia megye gyűlésnek politikaila nem szabad.

Csak hogy valamely intézmény megítélésénél nem elég a törvény betűjét ismerni, hanem tanulmányozni kell ezt az intézményt gyakorlati működésében is. Mi sem bizonyítja jobban a francia megye erejét, mint az, hogy a törvény szava daczára ki tudta magának vinni azt a jogot, hogy nemcsak a közigazgatási és országos közigazgatási politika kérdéseiben, hanem az általános politika összes kérdéseiben is véleményt nyilváníthasson.

A nyugati államok ismertett újabb törvényei azt bizonyítják, hogy a nemzetek a választás elvében a polgári szabadság biztosítékát látják. Nem elégednek meg immár avval: hogy csak a törvényhozó hatalomra legyen befolyásuk, hanem a választási elv alapján jogokat akarnak gyakorolni a végrehajtó hatalom terén is. Az összehasonlításból kiderül az is, hogy a magyar megye sem a demokraczia, sem a szabadság szempontjából nem sorolható az első közé.

A tisztviselőválasztás nem kizárólagosan magyar intézmény, mert az angol, az olasz, a belga, a hollandi, a spanyol, a portugál, a svéd, a dán, a román, sőt a bolgár megye is élnek e joggal. Eredetnek csak a főispáni befolyással történő jelölés mondható; erre a külföldi megyékben nincs példa, mert ezek a választás jogát a központi kormány minden befolyásától menten gyakorolják.

A virilizmusnak nem található párja egész Európában, mert a megyei tanácsok mindenütt tisztán választásból kerülnek ki. A birtokos osztály a választásoknál mint külön tényező szerepel Poroszországban és Oroszországban, a hol a járási tanács egy része legfeljebb harmadát, választja és Dániában, a hol megyei tanács kisebbik felét választja. De arra nincsen eset, hogy valaki csak azért, mert sok adót fizet, ma megyei képviselő legyen: a birtokarizisztokrácia előjogának ilyen bántó és kihívó alakjára csak nálunk akadunk.

A magyar megyei bizottság csak fele részben áll választott tagokból, de még e töredék megválasztásánál sem biztosított a választók valódi akaratának érvényesülése. A megyei választások érvényének megítélésénél az utolsó döntő szó nálunk a kormányé, míg az olasz, belga, holland és portugál megyei tanácsok tagjai igazolásában egészen függetlenek, Franciaországban e tárgyban az államtanács határoz, Angliában a törvényesnek dönt és Spanyolországban a megyei tanács végezése ellen a törvényszékekhez jut a felebezés, Olaszország, Spanyolország és Portugália a választási elv teljes érvényesítésére utjabban a kisebbségi képviseletet is bevették a közigazgatási választásokba.

Igen kétes eredményű választói jogát a magyar megyei választók csak minden ötödik évben gyakorolhatják, mert a megyei bizottság 10 évre alakul és a választottak fele, tehát a bizottság negyede, minden ötödik évben lép ki. Ilyen hosszú választási cychusnak egész Európában nincsen párja. A megyei tanács Svédországban 2 évre alakul és fele minden évben kilép; Angliában és portugáliában 3 év múlva egészen felújul; Belgiumban, Spanyolországban és Romániában 4 évre választatik és fele minden második évben kilép; Olaszországban 5 évre alakul és egy ötöde minden évben felújul; Franciaországban és Dániában 6 évre választatik és fele minden 3-ik évben kilép, hasonló módon alakul a porosz járási és tartományi tanács. — Legközelebb áll még hozzáunk Hollandia, a hol a megyei tanács 9 évre alakul és egy harmada minden harmadik évben kilép, tehát még itt is minden 3-ik évben itéletet mond a választó a megyei tanács harmada felett, míg nálunk csak minden 5-ik évben jut szóhoz és ítélet a bizottság egy negyede felett.

Tanácskozási és határozási szabadság szempontjából a külföldi megyék egész sora felülmulja a mienket. Az angol, francia, olasz, belga, spanyol, portugál, sőt a román és a bolgár megyei tanácsosok is maguk választják elnököket, míg nálunk a kormány közege elnököl.

Határozási szabadság tekintetében csakis a dán megye áll a kormány olyan szoros gyámkodása alatt, mint a magyar. Az olasz, spanyol és portugál megyei tanácsok határozatait csak törvénysértés esetén semmisíthetik meg. A semmitő rendelet Olaszországban csak az államtanács meghallgatása után adható ki; hasonlóan van ez Spanyolországban, a hol e mellett a megye a semmitő végzés ellen közigazgatási bírói uton kereset orvoslást; Portugáliában a semmitő hatalom a közigazgatási bíróságoké. Franciaországban a megyei tanács határozatát csak akkor lehet megsemmisíteni ha sérti a törvényt, vagy a réglement d'administration publique formájában kelt rendeletet; a semmitő végzés csak réglement d'administration publique alakjában hozható, tehát az államtanács meghallgatásával, nyitva hagyva jogserítés esetére a fellebbezést az államtanácshoz. Belgiumban és Hollandiában a megyei tanács határozata akkor is megsemmisíthető, ha az állami érdeket sérti, de e semmitő hatalommal aztán ki van merítve a kormány minden joga. Nálunk minden a főispán által megfellebbezett határozat a kormány jóváhagyására szorul és végső esetben a kormány a megye határozatát a maga elhatározásával helyettesítheti.

Politikai tekintetben sem mondható a magyar megye elsőrangúnak mert a politikai igazgatás ártatlan jogán kívül szerepe nincs. A külföldi megyék egész hatalmas sora politikai tényező. Hollandiában a felső ház tisztán a megyék képviselete, Franciaországban a szenatus a megyék és a közszégek kerületeiből alakul, Svédországban a megyék és a 25 ezernél nagyobb lakosságú városok választják a felsőház tagjait Spanyolországban és Portugáliában a felsőháznak közel a fele a megyék és a közszégek választóiból áll.

Európa nemzetei következetesen előrehaladnak a szabadság és a demokraczia ösvényén. Nem csak a szabadság növelik, hanem a szabadságban részesek számát is szaporítják. Magyarország az alkotmányos korszak óta egyetlen kísérletet sem tett, hogy az exkluzív jellegű megyébe demokratikus szellem leheljen és a megye jogait egyre csökkentette. Most arra készül, hogy eltörölje a tisztviselőválasztás jogát teljesen kizsírta a tisztviselőválasztás teréről a választási elvet melyet a jelölés intézményével már ugyis megcsontított.

Magyarország szembelyezkedik egész Európával.

Új törvényjavaslatok.

A honvédelmi minisiter a ház hétfői ülésében két törvényjavaslatot terjesztett be.

Az egyik felhatalmazást kér, hogy a honvédelmi igazgatás tartalék-készleteinek kiegészítésére szükséges, 183. évi mintájú, 25,000 darab ismétlő puskát, darabonként 3 ft 28 krnyi aron, továbbá ezen puskák tartozékait képező 8750 darab nyeles csavarhúzó, darabonként 17 krajczárnyi aron, vagyis összesen 1,201,287 ft 50 kr értékben, a fegyver- és gépgyár-részvénytársulatnál rendelje meg s a szerződés teljesítéséhez képest időnkint esedékes összeget annak idejében évi költségvetésébe, az „átmeneti” költségvetésébe fel. Ha a fegyverek készletének pótlására ezekre nézve a nevezett fegyver- és gépgyár-részvénytársulat részére az 1880. évi XLII. é. sz. érvényben lévő 1880. évi költségvetésben és költségvetésén kívül, az 1888. évi II. tcz. I. §-ának c) pontjában engedélyezett bélyegmentesség szintén biztosított.

A második a közös hadsereg (haditengerészet) és a magyar királyi honvédség egyé. neinek katonai ellátásáról szóló 1875. évi 51. tc. 111. §-a IV. V. és VI. mellékleteinek módosításáról szóló javaslat indokolása kifejti, hogy a módosítandó törvény megalkotása óta az utóbbi négy évben kibocsátott legfeljebb elhatározások alapján, a cs. és kir. haditengerészet nem tisztá államanyu személyzetének szervezetében több oly lényeges változás állott be, melynek folytán a fegyveres rendfokozatok egyénei, a földészeti rendfokozatokkal egyenjogúakká tételük; továbbá az élelmezési és a konyhaszemélyzet eddigi polgári munkásainak katonai jelleggel való felruházása következtében, valamint a fegyver- és gépvirtuózok rendszeresítése folytán új rendfokozatok létesítettek a végül a zenészek a fegyveres legénységtől különválasztattak.

A rendeletben történt e változások maguk után vonják ama mellékletek módosítását, mert ellenesben az említett szakbeli lényeges államanyu amaz egyénei, kik magasabb rendfokozatba jutottak, a magasabb rendfokozat után törvény szerint jár magasabb nyugdíjilletéktől elesnének, az ujonnan létesített rendfokozatok nyugdíjazásáról pedig tárgyalag egyáltalában nem lenne gondoskodva, mert a fentebb hivatkozott s ez idő szerint érvényes táblázatokban ugy a nyugdíjra igényt támasztható egyének, mint a részükre járó illetékek és pedig a régi szervezet szerint, taxativé soroltatnak el.

A mi a törvényjavaslat következtében előálló költségvetéssel illeti, hozzávetőleges számítás szerint azon időben, midőn a fokozatosan szaporodó nyugdíjasok a legnagyobb mennyiséget elérik, évenként 1500 frtra lesz tehető.

Osztrák választások.

A keddi nap választásai Ausztriában rendkívüli meglepetéseket hoztak. Azon vereségek, melyeket a németek Alsó-Ausztriában szenvedtek, teljesen háttérbe lépnek a cseh-országi események megett. Ott az ő-cseh párt ugyiszólván megsemmisítették, mert a harminez cseh vidék kerületben egyetlen egy ő-cseh sem választott.

Eddig e kerületeket tizenegy német-tizenkét ő-cseh két ifjú-cseh képviselte; most a németek egy kerületet hódítottak s így tizenkét mandátumot kaptak, ellenben a többi tizenhét az ifjú-cseheknek jutott.

Ez eredmény természetesen rendkívüli

feltűnést kelt Prágában hétfőn este a győzelem híre nagy arányú utcái tüntetések voltak. Éltették az ifjú-csehekét, lehurrogatták az ő-csehekét s a kihágások végre olyan arányokat öltöttek, hogy a rendőrségnek kellett beavatkoznia.

Az ő-csehek Morvaország vidéki kerületeiben nem jártak ugyan oly szerencsétlenül, mint az anyarságban. De itt sem arattak diadalt s csak nagy nehezen bírták eddigi létszámukat megtartani. Morvában összesen hét ő-cseh választott. A küzdelem fiatalok és vének közt holnap dől el véglegesen, mikor a városok szavaznak. De itt is ki van zárva nagyobb arányú hódítások lehetősége, sőt valószínű, hogy a párt holnap is újabb veszteségeket fog szenvedni. Ezzel a cseh-német kiegyezés sulya is eldől; a cseh nép nagy többsége ellene nyilatkozott s a reichsrathba olyan férfiakat választott, kikről a Taaffe-kormány engesztelékeny programjának megfogatása egyáltalán nem remélhető.

Még Galiciában is meglepetéseket hozott a tegnapi választás. A lengyelek három kerületet vesztek a rutének javára, kik immár hét mandátumra tettek szert. Vezérok Romanekuk szintén megválasztottak. A rutének ellenzékilek ugyan, de első sorban a lengyeliség irányában: ellenben remélhető, hogy a Taaffe-kormány bizonyos engedmények folytán mégis megnyeri támogatásukat. Csak Felső-Ausztriában nem változtatták a tegnapi szavazás az eddigi pártviszonyokon.

Összefoglalva a hétfői nap eredményét, kétségtelen, hogy a mérsékelt elemek általában vereséget szenvedtek s mindenütt a szélső irányok hívei kerekedtek felül.

Még mindig nem mondhatni végleges véleményt a jövőbeli esztrák képviselőház pártviszonyairól, hisz a tagok alig egy negyedrészre van csak megválasztva.

De nagyon valószínű, hogy az új házban a pártok érintkezése még zavarosabb lesz, mint eddig volt s gróf Taaffenak nem egy könnyen fog sikerülni olyan többség alakítása, mely lehetővé teszi neki kibékítési politikája végrehajtását.

Az Elektra konfliktus.

Gyulai Pál és Jászai Mari asszony közt kitört konfliktusról némely lap állítólag eltérő verziókat közölve, Hollán Ernő és Vadnay Károly szemben a téves közlésekkel így adják elő az ügyet:

Az Elektráról írt álnevtű bírálat megjelenése után Jászai Mari asszony panaszos levelet intézett Gyulai Pálhoz mint szerkesztőhöz, kérve a névtelen bírálat megnevezését, mire Gyulai Pál válaszában azonnal és minden fölhívás nélkül késznek nyilatkozott a folyóirat következő számában kijelenteni azt, hogy a kritikának nem volt sértő szándéka; de az álnevtű szerzőt — szerkesztőj elvénél fogva — nem nevezheti meg. A művésznő azonban ez az ajánlat nem elégítette ki.

E közben Braun Sándor ur, a Pesti Napló dolgozója, fordult Gyulai Pálhoz azzal a kívánnal, hogy a névtelen szerzőt nevezze meg; de Gyulai Pál a kívánt teljesítését vele szemben is megtagadván, a felelősséget elvállalta s ügyének képviselésével minden eshetőséget alórtak bízta meg.

Braun Sándor ur ekkor levélben jelentette ki Gyulai Pálnak, hogy párbajt nem hajlísz, s ha lehet, az ügy békés elintézését óhajtja, mire Gyulai Pál személyes találkozásra kérte föl s ez alkalommal kijelentette, hogy a bírálatban nem lát személyi sértést, a minél eldöntését különben legcélszerűbb lesz megbízottak tanácskozássra bízni; kijelentette egyszersmind, hogy bármi legyen is a döntés, a művésznőnek önként följárólag elég-

tételt, nyilatkozat után, minden esetre meg fogja adni.

Braun Sándor ur megbízottai: Feszler József tanár és Kabos Ede író urak ennek következtében velünk, mint Gyulai Pál megbízottai tanácskozást tartottak, természetesen nem — mint egyik lap híreszteli — a bírálat irodalmi tárgyalása végett, a minél helye és szükségessége teljességgel nem volt, hanem annak megállapítása céljából, hogy a bírálatban van-e személyi sértés? Pro et contra egyenlő számú nézet lévén, a tanácskozásnak eredménye nem lett és arról jegyzőkönyvet sem vettünk föl. E tanácskozást nagyon tévesen minősíté "becsületbíró"-nak, mivel becsületügyi kifogás az egész eset folyamán nem forgott és nem is foroghatott fenn.

Braun Sándor ur újabb személyes találkozásra kérte föl Gyulai Pált, de ez erre levélben kinyilvánítá, hogy az ügy bármely módon való befejezése most már csak megbízottai által érinthetnek egymással.

Ennek következtében Braun Sándor ur megbízottakul Kabos Ede és Katona Lajos tanár urakat küldte elégtételt szerzése végett Gyulai Pálhoz, ki is ez urakat, hozzánk mint megbízottaihoz utasította.

Ennek következménye két értekezlet volt. Az elsőben mi, alólirottak, eleve kijelentettük, hogy Gyulai Pál szerkesztői elvénél fogva a névtelen bírálat szerzőjét nem nevezheti meg, még pedig azért sem, mert a névtelenségnek sok fontos igazság kiderítését közzéadni a közélet és irodalom, minélfogva tisztelget s mindenek előtt kíméletet érdemel; de másfelől a jelen esetben teljes elégtételnek is tekintjük, ha Gyulai Pál megadja azt, mit a művésznőnek mindjárt eleve készséggel felajánlott, kinyilvánítva folyóiratában, hogy a bírálatnak semmi, a nőt sértő szándéka nem volt, s ha a művésznő mégis sértve érzi magát általa nőiségeben, ez öszintén sajnálja s e tekintetben töle bocsánatot kérni lovagias kötelességének ismeri. Braun Sándor ur megbízottai teljes loyaltással fogadták el az elégtételt e módját, azt a kívánnalot fejezve ki, hogy Gyulai Pál nyilatkozatának szövegét előre elolvashassák. Ez volt a második összejövetel célja. A szöveget teljesen kielégítőnek találták.

Mind a két összejövetelről jegyzőkönyv van a felek kezében. Sajnáljuk, hogy a nyilatkozat előzményeit ok és szükség nélkül a nyilvánosság elé hurcolták, de minthogy a tényállásnak nem megfelelőleg tették, kötelességünk vált e nyilatkozat.

Budapest, 1891 márc. 2.

HOLLÁN ERNŐ
altábornagy,
VADNAY KÁROLY
ország képviselő

A király a mentőknél.

A király tegnap a fővárosi mentőegységet meglátogatta.

Gróf Andrássy Aladár üdvözölte a királyt az egytel nevében; kifejtette az egytel emberbaráti működését, majd áttért arra, hogy az egytelnek háromszáz működő tagja van, kik teljesen díjtalanul működnek szerencsétlenül járt emberbarátai segélyezésénél s végül felemlítette, hogy az egytel működését a mai napon látja legényesebben megjutalmazva, midőn a felségcsal uralkodó legmagasabb látogatásával kiűntette.

A király rövid szavakban köszöntö meg az szíves fogadtatást, kijelentette, hogy nagyon érdekli a egytel humánus működése iránt s igen szívesen jött el.

A harsány éjlenzés lecsillapulta után a bemutatásokra került a sor. Gróf Andrássy Aladár legelőször Gelléri Szabó Jánost mu-

tatta be, majd sorba: dr. Kresz Gézárt az egytel igazgatóját, Haberhauser tanácsost s még többeket.

A király mindegyiket megszólítással tüntette ki. Falk Zsigmondtól az egytel vagyoni állapotát felől kérdezködködött; Szechenyibovszky tüzoltó-parancsnoktól azt kérdezte: — Összeköttetésben vannak önök a mentőkkel?

— Igen Felség, válaszolt a megszólított. Gyakran együtt működünk.

Innen azután dr. Kresz Géza kísérete mellett az őrszobába ment ő Felsége, hol Varga Emil mentő tett napjelentést, hogy a mai nap folyamán nyolcszor vonultak ki a mentők, valamennyi sérültet kórházakba szállították.

A folyósón a király megtekintette az egytel táblázatát, mely a különböző sérülések számát tünteti fel. Innen a szoutereinba ment le, hol megtekintette az ezer ember számára való felszerelést, melyet árviz esetére rendeztek be. Azután felment az emeletre, s az orvos szobát a vendégszobába, hol a vendégek könyvbe beírta nevét. Utána gróf Paar Ede hadsegéd és gróf Szapáry Gyula irták be neveiket a vendégek könyvébe. A mentőlak-tanya megtekintése után lement az udvarra, mire meghuzták a yósharagot tömeges szerencsétlenséget jelentettek.

A király látható érdeklődéssel nézte végig négy kocsis felszerelését, melyekben 34 mentő helyezkedett el, s jóízűen mosolygott midőn a betegetek markírozó őt tüzoltó közt kettő a pokróczsal leterített udvarra fektet le. E kettő a súlyosan sérülteket jelezte. A mentők azután a Koháry-utca megkerüléssel visszatértek az udvarra s a sérülteket vették ápolás alá, bekötötték sebeiket, feltették őket a kocsira s azután mindnyáját elszállították.

— Igazán érdekes — jegyzé meg ő Felsége.

Innen a kocsiszinbe ment, megtekintette sorra a különböző mentőkocsikat, melyek közül különösen a szállító-kocsik és az örültek számára berendezett kocsit nyerték meg tetszését.

Innen azután a sólyom-utczai kapuhoz indult. Végül megelégedését fejezve ki a tapasztalt rend és tisztaság felett, ezeket mondta:

— Igazán derék, hasznos intézmény.

Ekkor kocsira ült s a jelen voltak éljen kiáltásai közt elhajtott.

Március 15.

Nagy-Enyeden a nemzeti ünnep rendezése ügyében Török Dániel 48-as honvéd-egyleti elnök elnöklete alatt febr. 24-én d. u. szép számú érdeklődő részvételével gyűlés tartott, melyen Varg József tanár adta elő az előkészítő bizottság javaslatát, melyeket el is fogadtak. Az ünnepi beszéd megtartására Makkai Domokos főisk. tanárt kérték fel.

Veszprémmegyében ez idén is a szokott hazafias kegyelettel ünneplik meg. Veszprém-ben a Pápai ünnepi bankettek tartatnak, éppúgy Enyingen, Várpalotán, Zirczen s Devecserben. A községekben is élénk a mozgalom az ünnep iránt.

Papkeszin március 15-én reggel az ev. ref. templomban reggel 10 órakor istentisztelet lesz, mely alatt s után a hívek zsoldárokon kívül Kölcsey Hymnusát s Vörösmarty Szózatát éneklék. Délután 3 órakor a Gazdakör helyiségében folytatják az ünnepet.

Szentesen az iparos ifjak önképző- és

segélyző egyesülete tart lakomát és táncvigalmat.

Szatmárott március tizenötödikét az iparos olvásokor választmánya az idén is fényesen meg fogja ünnepelni a „Vigadó” nagyermeben. Ugyancsak mozgalom indult meg, hogy a szabadság ez ünnepe a városháza díszes termében a polgárság részvétele mellett tartassék meg. E célból a napokban a lelkes kezdeményezők által már értekezlet is volt.

A szabadkai ipartestület f. évi március 15-én este 7 órakor a „Hungária” nagyermeben az 1848. évi nemzeti újjáébredés emlékének megünneplésére társasvacsorát rendez.

A havasokból.

Topánfalva, március 1.

Tegnap itt nagy román gyűlés volt. Dr. Préda Vazul és Furduly Romulus esperes hívták össze. A gyűlés tárgyat a kisdödő törvényjavaslat elleni tiltakozás képezte. Szombati vásáros nap lévén a topánfalvi járásból a román papság és tanítók csaknem teljes számban jelen voltak; ezeken kívül választó és nem választó polgárok valami 200-an. A tordai választó kör is egy-két tag által képviselve lett. A politikai rendőri képviselet Szemeriy Gyula szolgabíró repraesentálta.

Az értekező gyűlés megnyitója s egyszersmind előadója dr. Préda ügyvéd volt, ki bevezető beszédében ragaszkodását fejezve ki ő Felsége a magyar király és a közös magyar haza iránt, a Fröbel-féle óvó intézménynek paedagogiai részletes ismertetése után áttért az óvodai intézménynek általános, de különösen a nemzetiségek közt is meghonosítását célzó törvényjavaslat részletes tárgyalásába. Ő ezt a vele járó teher folytán minden nemzetiségi különbség nélkül, általában nagy nyitnég tartja; mert az a 3 százalékos adó, melyre bázisoztatik az óvodák anyagi existenciája egyformán nagy teret az adók különféle nevei által különben is eléggé meggyorsított akár magyar, akár román, tót stb. atyafiak vállain.

De különösen jövőre ki nem számítható s nagy horderejt vesztéllyel járónak tünteti fel a törvényjavaslatot román nemzetiségi szempontból a törvényjavaslatban mélyen feleklő azon célzatnál fogva, melynek eredményesült gyűtmölése a magyarizálás. Ezt pedig kimagyarázza a magyar óvodai nevelési rendszerből.

Ennek ugyanis magyar levén óvodája, magyar a nyelve, magyar a szelleme, magyar szellemet lehelők lévén azon apró foglalkozások és kedvtöltések, játékok stb. is, melyek közt a kis gyermekek a napot eltöltik: így azok elmagyarosodnak. De ezt nem is lehet csudálni, mert a kis román fia ha reggel hazulról elmegy az óvodába s egész napidejét ott töltve este haza megy, midőn aztán lefekszik: ekként nem leend alkalma egész nap saját anyanyelvét hallani s így az óvodai 3 évi cyclus alatt nemcsak az történi meg a kis nebulóval, hogy a magyar nyelv s illem szokások, játékok ssb. lesznek tulajdonaivá sőt saját nyelvéket egészen elfelejtik s a letelt óvodai évek után a kis gyerek érthetlenné válik édes apja és anyja előtt: magyarrá lesz, pedig a vér vize nem válhatik. Ilyen és ehhez hasonló indokainál fogva felhívja az értekezlet figyelmét a törvényjavaslatkellő fontolgatására s ha azt ismertetett okoknál fogva ügyük és nemzetiségükre nézve sérelmesnek találják, az alkotmányjogi jogok törvény-szabta korlátai között: tiltakozzanak a javaslat érvényre juttatása ellen. Ezután be lett mutatva a tiltakozás szövegezése, mely egyhangulag elfogadtatt. Az értekezleten a

praesideáló dr. Préda elnökön kívül második főszóvivő a lisztrai pap Papi Sándor volt. Az ő szónoklatai is lényegében egy volt az elnökével; de mint pap vallási szempontból is sérelmesnek találja a javaslatot; mert eltekintve attól, hogy egyelőre még nem lehet tudni, hogy milyen lesz a szervezett óvodák vallása: ha a fiatal nemzedék elfelejti magyarosodása folytán anyanyelvét: akkor nem lesznek azontul templomaik, mert a szertartás nyelve román levén: sem miséből sem énekekből stb. az óvoda végzett nemzedék semmit sem érthetvén, így atyáik és ósatyáiknak nemcsak nemzeti jellegétől, nyelvtől sőt még hitétől is megfosztatnak a sérelmes törvényjavaslat által. Felhossa a 3 százalékos pótdát is, mely fedezné az óvoda fentartási költségeit.

Ez is az új javaslat folytán újabb teher a románuságon, mely a már mostan is annyira megvan terhelve a különféle adók és egyéb nyomorúságok által, hogy köztülök igen sokan, mint a tapasztalás is bizonyítja, elhagyva az ősi hazát, el az édes családi tűzhelyet s szét-szakítva anyai drága köteléket, mely Erdély kies bérceihez fűz: kénytelenek vándorbotot venni s más hazában — Dobrudzásban keresni és enni a kibujdosók kesért kenyerét. Holott sem a hit vesztélyeztetése sem a népnyomorának emelése, sem pedig a kivándorlásra kényszerítés nem lehet célja a törvényjavaslatnak, de mert ez lappang a javaslat szellemében; azért a lapokból már eddig több helyről ismert tiltakozó formatumát az adhoc szervezett bizottságnak ő maga is elotadásra ajánlja, mit a jelenlevők „setreszke” kiáltások mellett magukévé is téve, a tiltakozást felsőbb illetékes helyre küldetni határozták.

GYÖMBÉR.

Mizeriák.

Kolozsvár, 1891 márc. 3.

A ki olvassa Kolozsvárnak a történetét, az látni fogja, hogy eleink a lefolyt századokban nemcsak a hadviselésben, nemcsak a mezőgazdaságban hanem az ipar terén is olyan eredményeket értek el, hogy a kolozsvári ipar gyártmányai nemcsak a helyi szükséglet fedezték, nemcsak uralták a honi piacokat, hanem a külföldre is tetemes mennyiségű cikkekkel szállítottak. Ez természetesen, hogy nagy anyagi jólétet biztosított kincses Kolozsvárnak, a mit a fejedelmek udvara, az erdélyi országgyűlésnek még fokoztak is.

Am de hanyatlott az ipar, megszűnt Kolozsvár főhely lenni, a politikai hullámmások ebben a században jó sokáig meggátolták nyugodt fejlődésében és ma a polgárság bágyadtan mereng a multak szép lapjain undorral néz a hatalom felé, a hol nem lát egyebet, szűrke sötétségnél és ebben a sötétben keletkező sötét gondolatoknál s olyan tetteknel, a melyek mind ezeknek megfelelőnek és a melyek a polgárok érdekei ellen irányulnak, a helyett, hogy mellette volnának.

Első feladat volna Kolozsvár anyagi jólétének előmozdítására, hogy a piac szabályoztassék. Hogy termények és egyéb élelmi cikkek árai a nagyobb hullámmástól megóvassanak és hogy olynemű intézkedések tétessenek, a melyekkel kizárva legyen egyesek kapzsága s a polgárok érdekeinek háttérbe szorítása.

A második feladat volna a rendőrség olyképen való szervezése, hogy az élet és va-

AZ „ELLENZÉK TÁRCZÁJA“.

1891. Március 4.

Az a leány.

Angolból fordította: Amica

VIII.

(Folytatás.)

(19)

Azonban szűkségtelen, hogy ezek felett vitakozzunk. Azt nem állíthatja előttem, hogy nem multvált fiatal leány, mert, látja, — én azt tudom.

— Sir Bryán, én előismerem, hogy műveltségem van.

— Természetesen. És épen ezért nevezheti magát aminek tetszik, és vállalhat olyan állást a milyen tetszik — és méltó társa marad bár melyik multvált embernek. Ha én holnap követ törnék az országúton, nem találva jobb munkát, igaz, hogy állásom más lenne, de műveltségem ugyan az maradna.

— És tudja, azokban a napokban, midőn a nőkről nem tették fel, hogy tudományos legyenek, nagyon gyakran megtörtént, hogy a fiatal ur leányok azt a helyet foglalták el mit maga az anyám mellett betölt. Vigyázzon, itt lefele fordulunk, és nem sokára egy fehér ágashoz jövünk; aztán felmegyünk a sziklához, az Vastray domb tetejére, s onnét haza megyünk.

Midőn a sziklák tetejére értek ismét megálltak. De most nem volt érzélgősködés, mert Vitéz nagyon nyugtalan, és nem enged meg Sir Bryánnak azt a vesztélyes fényűzést, hogy a gyeplőt a hátára eresztve, ülését megváltoztatva társának a kis fehér orrát, gömbölyt gödrös állát, s szép szemecskéit a fényét kénye kedve szerint nézze. A tengert látva, Dorka minden egyébről megfeledkezett.

— Oh! — kiáltja. Oh, mily fönséges! Ah!

S a legnagyobb élvezettel nem egy, hanem számtalan hosszú — sohajással lélegzetet vesz.

— Ott fekszik előttem az ezüst-szürke tenger, úgy csillogva és tündöklőve a holdvilágban, mintha az égnek minden csillaga behullott és a felszínén uszott volna, csendes hullámmásban emelkedve és szállva, mint egy mélyen alvónak a kebele. Száz lábnyira lent a partokon megtörik s a köveket csendes morgomással nyaldossa.

Sir Bryán feltékeny kezd lenni társának az arcz kifejezésére. Mit nem adna ha álmódó arczába ő tudna olyan kifejezést hozni!

— Az ember azt gondolná, hogy soha sem látta még a tengert — mondá végre, midőn a csendesség elviselhetetlen kezdett lenni előtte.

— Nem szeretném ennyire ha soha se láttam volna! Sir Bryán, a tenger engem mindig gondolkozóba ejt.

— Én is úgy vagyok vele; de miről? A világ roppant nagysága vagy kicsinysége felett?

— Önt is ez a talány foglalja el?

— De mennyire! — volt az őszinte válasz. Soha sem tudok tisztába jönni vele. Lent Westrayban és Beekinghamban, hol annyiféle ügyes bajos emberrel van dolgom — némelyek eszesek, mások buták, és többnyire mind tudatlanok, és mi —ők és én — minden nap azon küzdünk, hogy egymás felett uralkodásra jussunk — és úgy tetszik nekem, hogy ez a világ egy fondorkodó szűk hely és úgy van berendezve, hogy a legtöbb bosszuság, baj és gond egyedül csak az én vállaimat nyomja.

Aztán feljövök ide, és azt gondolom — Minő világ és minő parány vagyok én — és

ugyan miben különbözöm a föld legesekélyebb munkássától?

— Nagyon sokat különbözik de talán szükség képen nem jobb.

— En nem vagyok egészen tisztába vele. Azt hiszem hogy nekem több mindenre van szükségem mint neki hogy az életet elviselhetővé tegyen. De azt tartom, hogy ezzel nincs mit dicsekedni.

— Ön nem igazságos enmagához. Ön megtanulta sok minden nélkül elleni!

— Miért mondja azt? Azért mert nem teszem a két öklömet a szememre, és nem járok siránkozva és jajveszékelve az utcán?

— Ah, Sir Bryán, ön oly bátor arcot csinál hozzá, lehet-e többet várni vagy kívánni? Bocsánat de önnek nem volna szabad ily alázatosnak lenni!

— Azt gondolja, hogy ebben van valami vesztély?

— Lehet egy kis vesztély.

— Dorka, én nem vagyok alázatos. Néha — de ezt nem szoktam megmondani az anyámnak, sem a kurátoroknak, sem a világi tisztviselőknél, sem a Robinson kisasszonyoknak sem másnak a világon — tudja-e, hogy néha mit éreztem? Azt éreztem, mint ha dühömben le tudtam volna magamat a szikláról vetni, olyan ridegnek és tresnek látszott az élet sok minden nélkül, a miről azt reméltem hogy egykor az enyém lesz.

— És mostan? — kérdé a leány bátorlalanul.

— Mostan — mondá Bryán kevés szívet mulva, s egy mély lélegzetet véve mostan élni akarok.

— Én azt gondolom mondá Dorka hogy a tengerbe való ugrás inkább találna az én izlésemnek és helyzetemnek.

Oh, hallgasson kérem, ne mondja azt! Vagy mi ketten egymás kezét fogva? Dorka így gondolta?

Nem tudom válaszolá a leány az ifju szemmel látható, — felindulásán megdöbbenve.

Ezt ön inditványozta.

— Oh Dorka, Dorka! Meggondolatlanul esztelenül beszéltem, de látnia kellett volna a saját arcját. Úgy látszott, hogy egy pillanatra komolyan értette. Dorka, az élet oly kevés örömet ad magának?

Pár percig mély csend következett.

Elvégre is, folytatja Bryán a világi előnyök, állás jólét nem érnek semmit.

Az élet egy jobb és nagyobb áldást foglal magában. Tényleg e világban bár minő állásban csak egy dolog szükséges a boldogsághoz.

Ismét szűnnet, melyet Dorka szakít meg azt mondva.

— És azt a legszegényebb is bírhatja közöttünk.

Ugy van! Honnét tudja, hogy én mit gondoltam.

Gyanítottam. Oh, Sir, ugy e nem a pénzt értette.

A szegényeknek nincs pénzüik, mondá Bryán mosolyogva, Dorka nem találta el, találja tovább.

Sir — Sir Bryán én azt gondolom, hogy nekem nem kellene ezek felett önnel érvelődni.

— Én azt hiszem, hogy maga kinevet engem.

Mit gondol, hogy én mit értettem?

— Én azt gondolom mondja a leány sarkokba szorítva, hogy a bű és jó táplálék minkenkinek egyaránt szükséges.

— Sir Bryán megfordul s egyenesen a szeme közé néz.

Meg vagyok róla gyűződve, hogy nem gondolja, hogy én azt értettem volna, mert

épen oly jól tudja mint én, hogy épen ez a mi a szegényeknek hiányzik. Én azt gondolom — hogy maga tudja hogy a szerelmet értettem.

— Igen, azt hiszem, hogy általános értelemben véve — tudtam.

— Általános értelemben! — Dorka, emlékezik a szűltre?

— Az anyám nemrég halt meg, csak néhány évvel ezelőtt.

— És ő — mivel foglalkozott?

— Nagyon ügyesen himzett — mondja Dorka lángoló arcza.

Arcazzina a holdvilágnál nem igen látható; de különben is most már utban vannak: — De rajtuk kívül vannak barátai? Kérde Bryán. Duncombe ur nagyon elismerőleg és melegen beszél kedgyéről.

— Oh, szegény kis Duncombe ur! — mondja a leány könnyedén, és most már harmadszor vagy negyedszer kér bocsánatot, a miért oly szabadon beszélt. Igen Sir, nekem vannak barátaim, és van egy kedves barátom, a kit nagyon becsülök, és akiben teljesen bízom.

— Oh, egy nő rokona? — mondá Bryán, a fileit hegyezve.

— Az a barátom férfi — volt az ártatlan válasz.

— Oh, bocsánat! — mondja Bryán és keblét valóságos düh tölti el. — És mikor lesz a boldog nap? És miért nem jött le magát meglátogatni? Mikorra tűzték ki a boldog napot?

Bryán nyersen beszél, kétségbeesése majdnem durvává tette.

— Sir Bryán, mit beszél ön? Sir, nem olyanféle barátáról van a szó — mondja Dorka hidegen. Ő az atyám barátja volt és én az ő gondviselésére lettem bízva. Ő olyan, mintha második atyám volna.

(Folyt. köv.)

gyonbiztonság biztosabb alapon álljon. Ehhez az volna szükséges, hogy a rendőrségi intézmény rendszeresített és a rendőrök ne legyenek páriái a városnak, hanem állásuk legyen existenciájukat öregségükben is biztosító szabályzat szerint szervezve.

A harmadik feladat volna az ipar fejlesztése, különösen a gyáriparra fektetve a súlyt, melyre a megkívántató nyers termények, erők, a pénz, kinalva kinalkoznak, felhasználatlanul hevernek, vagy pedig potomon fecséreltetnek el.

Mindezek fokoznak a vagyonsodást, növelnek az adó alapot és nem kellene a pótdó folytonos felzavarásával tantulusi kinokat szenvedtetni a nyomorúságtól már egészen elkényeszeredett polgárokkal.

Mert semmi sem volna könnyebb, mint Kolozsvárt virágzó ipar és kereskedelmi várossá tenni.

Mindenestre kellene ehhez a hatóság fejeiben ész, erő, jóakarát, nemes ámbíció és cselekvési vágy. Ezekkel az eszközökkel boldogházat lehetne Kolozsvárból alkotni és a polgárságot halára lehetne kötelezni.

E helyett azonban a legfontosabb dolog Kolozsváron a korteskedés; korteskedés és mindig korteskedés arra, hogy a hatalmon levők alatt levő rozzant szék össze ne dőljön. A legjelentékenyebb munkát adó dolgok elmatatnak évekig és akkor is rozszul csinalják, ha pedig választási idősök jön, akkor aztán lázas sietséggel dolgoznak és még azt sem mérlegelik, mi szabad, mi nem, mi illik, mi nem.

A pénzérleányokat eltöltő rendelet évekig hevert a tanács asztalfőjében. Midőn végre a miniszterium a kitiltási szabályrendeletet jóváhagyta semmi sem állt volna utájában annak, hogy a következő héten már foganatba vegyék. Ennek már harmadik hónapja. A tanács még nem érkezett kiadni a szabályrendeletet a főkapitányt foganatosítás végett. A tanácsnak hónapok fél esztendő kellene arra is, hogy valamit 40—50 sorban megfogalmazzon.

De ha jön egy választás időközben, mind a hogy jött is, a hol szavazó gépeket lehet rendeleti uton bevásárolni, ott nem kének a lázas munkával, a rendeleti czédulák kiállítás és szétküldésével; még az eszközökben sem válogatások. Hiszen arra, hogy valakinek kiténtetést adjanak, nem szükséges egyéb érdem, csak kortes érdem; a kondukt listában nem szükséges bejegyezve lenni egyéb kvalifikációval, csak kortes minőségnek; a jegyzet rovátban még holmi kisebb hibák is szerepelhetnek, mert feleket az apró mulasztásokat kortes szolgálattal úgy be lehet hozni, hogy nemcsak kiténtetés, hanem hivatal is jár utána.

De forduljunk el e képtől, mert sőtét lapjai ezek Kolozsvárnak és azok is fognak talán még sokáig maradni. Óriási a panasz, az elkeseredettség a türethetetlen állapotok miatt mindenfelé. A polgárság feletti mindenkori rendelkezés, a polgárság pedig maholnap semmivel sem fog rendelkezni, mert életbe, adóba minden elmegy. A hatóság még a leg-egyszerűbb dolgokat is ügytelenül csinálja meg.

Csaknem mindennap hallani lehet egy kéménytüztől, melyről nem lehet tudni, mikor lesz előidézője egy katasztrófának. Oka ennek az, hogy a kéményseprőket is ráérőszakolták a polgároknak, a kéményseprőkkel nem rendelkeznek többé a háztulajdonosok vagy lakók, s nem azt fogadhatják, a ki jobban megfelel, hanem azt, a ki a hatóság előir. E miatt a kéményseprők el vannak kaptva, vagy rosszul, vagy sehogye dolgoznak. Eredménye meg is látszik. Csaknem mindennap csapódnak fel a kéményekben a lángok s a város sohasem tudhatja, melyik éjjel következik be egy egész városrészt elhamvasztó tűzkatasztrófa.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, márczius 3.

— **Dr. Haller Károly** kolozsvári egyetemi tanár holnap este Debreczenben a Csokonai-körben felolvasást tart, s e czélból holnap reggel a gyorsvonattal oda utazik. A debreczeniek ép a czélból, hogy Kolozsvár és Debreczen között fennálló barátság viszonyt fenntartsák és megerősítsék még a mult év telén felhívták dr. Haller Károlyt felolvasás tartására, ki akkor nem mehetvén el, ez alkalommal váltja be a debreczenieknek tett ígértét. A tanár ur felolvasásának czíme: „Társadalmunk némely bajai az elfogulatlanág tükrében.“ A mint értesültünk a Csokonai-kör tagjai testületileg készülnek fogadni a körükbe érkező dr. Haller Károlyt.

— **Tavaszi as nyhe** levegővel köszöntött be a mai nap. A hó s az utcákon felgyótt moslék rohamos oladásnak indult. Egész folyók képződtek az utcákon a mindenféle piszkos lóól néhol a gyalog járdákat is egészen elborítva, másutt pedig lehetetlenné

téve az utcákon való keresztül menést. Ez esettel szemben a hatóságnak számot kellett volna vetni jó előre s gondoskodni kellett volna, hogy legalább a nagyobb közlekedésnek kitétt utcák átjáratainál a vizek fölébe repülő hidak alkalmaztassanak.

— **A virágbazár** iránt élénk érdeklődés nyilvánul a közönségnél. Az élő kélepkékből, melyek ritka szép látványt fognak nyújtani, szorgalmasan folynak a próbák. A bazár folyamán kisorsolás alá kerülő nyere-ménytárgyak egy része Keresztész Pál főtéri üzletének kirakataiban látható. Ugyanitt vált-hatók 1 frtos és karzatjegyek. A terebbe szóló belépti díj 50 krban van megállapítva.

— **Ujonezozás.** Ma folytatták az ujonezozást a Torna-Vivodában; ezuttal az 1869-ben és 1868-ban Kolozsvárt született (II-dik és III-dik korosztálybeliek) kerültek sor alá. Besoroztattak: a közös hadseregbe: Erős Gyula lakatos, Kálvécsik Antal gép-lakatos, Kis Antal napzámos, Benkő József kőműves, Bányai Károly bádigos, Kovács István cipész, Nedesán István kő-műves, Kohn Áron sütő, Ádám József kő-műves, Takaró Gyula tanuló, Szilágyi József csizmadia, Győri István csizmadia, Kovács József földművelő, Szathmári Sándor kárpitos, Jakobi Ferencz kereskedősegéd, Török István kőműves, Váradai Aurél joghallgató, Dávid József gyógyszerész, Veress Árpád czukrász, Kis János kőműves, Kórhé István szolgál; a m. kir. honvédséghez: Szabó György föld-műves, Balogh János földműves, Pörkoláb József szolgál, Láng József cipész, Szabó Árpád irnok, Balázs Albert építész-gya-kornok, Dózsa József földművelő, Rácz Lajos építész, Bálint János kőműves. Holnap kerülnek sor alá a Kolozsvárt tartozkodó idegen védkötelesek, bármely korosztályba is tartozzanak; figyelemztetjük rá az érdekelteket.

— **Nemzeti színház.** Kevés vig-játék van olyan, mint a „Válás után“ című, mely elejétől végig kemikus helyzeteinél fogva folyton mulattassa a néző közönséget. A ki egy estét igazán jól elakar tölteni a színház-ban, az el ne mulassa megnézni e franciaia bohóságot, mely oly kitűnő előadásban kerül színre, a milyennel nem valami gyakran találkozhattunk a kolozsvári színpadon. Krasznayné a házasságos anyos szerepében igazi művészi bravúrral játszik. Megyeri Dezső szintén oly kitűnő alakot mutat be az üldözött vő szerepében, hogy nálánál jobbat bizonyára nem találunk magyar színpadon. Méltó társuk e darabban Szathmári Árpád, ki józan komikumával folyton derűtséget idéz elő a nézőtérben.

— **Hangverseny a színházban.** Mint már említettük, Geiger Albert kiváló zongoraművész e hó 6-án, pénteken hang-versenyt rendez a színházban. A hangverseny iránt oly általános az érdeklődés, a milyen nálunk szokatlan. Az arisztokráciának Kolozsvárt időző tagjai már ma és tegnap biztosították helyeiket a hangverseny estjére, egész páholyosort jegyeztek elő a színház pénztáránál. A közönség még nem felelte el azt az igazi élvezetet, melyet ezeltől néhány évvel nyújtott Geiger egy hangversenyén. A pénteki hangversenynak fényes műsora van s a zeneszerzők között nem kisebb nevek szerepelnek, mint Chopin, Fuch és Schubert. Részt vesz a hangversenyen Lázár Nóra grófkisasszony is két dallal és a szintársulat, mely egy kis vigjátékot fog előadni.

— **Reliquiák a szabadságharzból.** A kolozsvári márczius 15. bizottság felhívására több rendbeli igen becses ereklyék érkeztek az elnökséghez, melyek között legérdekesebb egy főúri családtól be-küldött a g y u l o y melyet a szabadságharzból megkezdése alkalmával legelőször löttek a hazáért és szabadságért Erdélyben küzdött honvédek. A beküldött reliquiákról holnap részletesebb ismertetést fogunk adni.

— **Villanyi estély** tízjátékkal egybekötve rendeztetett tegnap este a jégen. A tízjáték az igaz, hogy nagyon gyenge volt, de Szabó Ferencz kijelentette ma nálunk, hogy 5 frtért nem lehet jobbat kívánni. A villany lámpák azonban jól voltak dresszirozva. Adott jelle elsőtételt, hogy tért engedjenek a tízjátékból kidőlt vilá-gosságnak s az utolsó lövére egy pillanat alatt felgyultak ismét. A jég egy kissé olvadt és lágy volt. Közönség nagy számban jelent meg a tavon s az egyletnek szép jövedelmet is hozott ez az estély.

— **Bírói kinevezések képviselői köréből.** Grecsák Károly orsz. képviselő közelebb a szedei kir. táblához fog kinevezettni táblai bíró gyanánt. Grecsák Károly a napokban már lent is járt Szegeden és lakást bérelt ott. E kinevezés egyike lesz azoknak, melyeket az igazságügyminiszter a képviselői köréből kontemplált. E kinevezést több más kinevezés fogja követni a kormány-párt köréből, s mint halljuk tervbe van egy kinevezés a függetlenségi párt soraiból is.

— **Hibalgazítás.** A „Ellenzék“, f. évi 46 számának „Tudomásul“ című nyil-téri közleménye alatt Rivner K. helyett Riv-nák K. olvasandó.

— **Az Emke sorjátéka.** Tudva van, hogy az Emke sorsjáték rendezése cél-jából engedélyt folyamodott a kormányhoz

s ugyanekkor a törvényhatóságokat felkérte köriratilag, hogy e kérést támogassák a kor-mány előtt. Több vármegye már fel is irt e tárgyban a képviselőházhoz, melynek kérvé-nyi bizottsága hétfői ülésén foglalkozott ez ügygel, s arra a megállapodásra jutott, hogy az Emke kérése megszívélés végett adassék ki a pénzügyminiszternek, a kiről feltételez-zük, hogy e hazafias ügytől nem vonja meg a pártfogását, s az Emke kérését készséggel teljesíti, a mi annál inkább tehető, mert az államra semmi teher át nem hárít, e haza-fias egyesület céljait pedig igen eredménye-sen mozdíthatja elő.

— **A nagyszombati káptalan sorsa.** A primási székhelyének kérdésével kapcsolatban felmerült azon terv, a mely szerint a helybeli társas káptalan hat taggal együtt képezné a felállítandó új buda-pesti káptalan, nagy izgalmat okozott és okoz itteni körökben. E kérdés első sorban anyagi szempontokból érinti a várost, a mennyiben a nagyszombati káptalan alapításához a város százezer forintnyi alapítvánnyal járult annak idején, a mely összeg a káptalan áthelyezés-sével visszazárllván a városra, évi kamatai közczélokra lennének hasznosíthatók; mely okból sokan nem is bálnák a n-szombati káptalan elhelyezését. A vikáriátusbeli papság körében el van terjedve azon vélemény, hogy ha az érsek-primási székhely Budapestre helye-zetik, a különben is roppant terjedelmű fő-megyének e része még tovább esvén a kö-zponttól, meg fogja érlelni végre a már évek előtt felmerült ónáló pozsonyi megyés püs-pöknek terének megvalósítását, mely utóbbi eset is a n-szombati káptalannak beolvását-sát vonná maga után a pozsonyi káptalanba.

— **Az orvosegyesület és a tu-berkulin.** A budapesti orvosegyesület ke-lelőből kiküldött Koch-bizottság vasárnap Korányi Frigyes professzor elnökelete alatt ülést tartott. Hosszabb vita után, melyben különösen Kéti, Navratil és Schwimmer pro-fesszorok vettek részt, elhatározták, hogy fölterjesztést intézzen a belügyminiszterhez s arra kéri, hogy a betegség ragadós volta-ra való tekintettel, valamint tudóvsz gyógyításá-nak további rendszeres kutatására a tudó-vészesek számára külön kórházak, vagy a már meglevő kórházak mellett külön pavillo-nok állítsanak. — A bizottság egyes tagjai által be terjesztett tapasztalatokat kimerítő jelentés alakjába összefoglalva, az orvosegye-sület elé fogják terjesztani. A jelentés elké-sztésére a bizottság Müller Kálmán egyetemi tanárt kérte fel.

— **Öt aranyime egysezerre.** Vir-ter Lajos dr., váci nagyprepost, Tanács János éneklő kánonos. Fekete Tamás cz. kanonok, törtélt plébános, Paulevics Mihály kerepesi és Dávid János ny. majsai plébános ötven évvel ezelőtől együtt végeztek a teológiát, Nádasdy Ferencz gróf püspök egytt szentelte fel őket Váczon áldozó papokká és most egysezerre ülik meg aranyimésüket. A jubilánsok mindany nyia tul van a 70 éven.

— **Szerencsétlen végű játék.** A Rimaszombat közelében levő pusztaszabadkai vizimalom körül — mint tudósítónk írja — egy juhászbojtar játékból kergette Kundrát Sági János kokovai szubancot. A fiu menek-ülni igyekezvén a bojtár elől, a teljes for-gásban levő kerék mellé szaladt, azonban a sikos és keskeny pátkányon megcsuszott s a malomkerék alá bukott, mely két lábát ösz-szetörte s a lábcsontok által feltartva, megál-lott. Nagy ügygyel-bajjal tudták a szerencsét-len kiszedni a kerék közül s beszállítani a megyei kórházba, hol daczára a gondos ke-zelésnek, tegnapelőtt, szombaton délután a nagy vérvesztés és a kiállott kinok miatt, másfélnapig szenvedés után meghalt. A bojtár ellen fenytő vizsgálatot indítottak.

— **Átköltözési bajok.** A kir. tábl-lak átköltözése, főként a május 5-re megsza-bott s most már igen közel álló terminusnál fogva több helyen jár oly bajokkal és kel-lemtelenségekkel melyek nem csak a bíráknak, de a táblai elnököknek is fehér hajszálait sa-poríthatják. Győrben az új igazságügyi palota május 5-re még nem készült el, s ennél fogva a kir. tábla ideiglenesen a régi törvényszéki épületben fog elhelyeztetni, a miből termé-szetesen később egy második költözésnek kell bekövetkeznie. Nem kevesebb baj és kellem-telenség mutatkozik. Pécsétt, hol az új palota fa-lai még egészen nedvesek ami, épen a most Pécsétt uralkodó hagymáz-járvány miatt, nem éppen vonzó és biztató aszupcium. Mindezek bírói körökben élénk megbeszélések tárgyait képezik, de minden reménye nélkül annak, hogy a helyzetben változni lehessen miután az igazságügyminiszter megmondta, hogy máj. 5. meg kell lenni a szétosztásnak. A kir. táblák pedig ne reméljék az igazságügyminisztertől hogy kimondott szavát módosítsa. Ha mégis a kuriai bíráskodásról lenne szó, pl. a válaszási ügyekben? . . akkor talán lehetne szá-mítani némi halasztásra.

— **Egy millió puská.** A N. W. T-nak jelentik, hogy Oroszország egy millió darab fegyvert rendelt meg a steyri fegy-vergyárnál.

— **Az Egyesült-Államok lakó-sainak száma.** A legutóbbi (1890.) né-p számlálás szerint az Egyesült-Államok lakó-sainak 62,622,250, vagyis 12 és fél millióval (24.92 perezent) több, mint 1880-ban, a mi-kor 50,155,733 volt. E szaporulat 13 millióra növekszik, ha hozzávesszük a legutóbbi né-p számlálásból kihagyott Alaskát és az indián-territóriumokat. Legnagyobb volt a lakosság gyarapodása a két Dakota-államban és Ne-braska-államban, az előbbiekben 278 százalék, az utóbbiban 134 százalék.

— **Védekezés a mészárosok ellen.** Budapest városának közgyűlése a mi-

nap elhatározta, hogy az esetre, ha a mészá-rok a mostani husárakat, a jeleglegi marha-árak mellett emelnék. valamint az esetben is, ha a marhákat emelkedvén, a husárakat ez utóbbiaknál arányban nem álló mérvben emel-nék fel: a közönség hussal való ellátását évi 20000 darab marha erejéig a főváros fogja eszközölni és e célra 50 ezer forintot szava-zott meg. Ezt a határozatot a belügyminis-ter oly kikötéssel hagyta helyben, hogy a husvágásnak a város által leendő tényleges megkezdését neki annak idején jelentsék be. Miután pedig arra az esetre, ha a főváros a husvágást közvetlenül fogná gyakorolni, a husvágási tüzem berendezés és életbeléptetése iránt haladéki nélkül, habár csak ideiglenes jellegű, szabályzatot és kezelési utasítást is kell kidolgoztatni, a miniszter czélszerűnek találta azokat már előzetesen azonnal elké-szíteni; hogy a husvágást minden fennakadás nélkül meg lehessen kezdeni. Jóváhagyta a miniszter ama közgyűlési határozatot is, melyely a hus vidékről való behozatalára nézve 1889-ben megállapított korlátozásokat elejtették és csupán azt a korlátozást tartot-ták fenn, hogy a közfogyasztásra behozott és helyben megvizsgált húsok egészségi igazolványval kell ellátva lennie s egyuttal a vágó és vásárdíjat két krajczárról egy kraj-czárra szállították le. Megadta a miniszter az engedélyt a tanácsnak arra is, hogy a beho-zandó hus értékesítése érdekében a szükséges intézkedéseket saját hatá-körében megtehesse.

— **Zuglódás a kormánypar-ton.** A B. H. írja: A kormánypart u. n. végrehajtóbizottsága körében, mint értesültünk, nagy az apprehenzió. Ez a bizottság volna ugyanis hivatva, hogy a párt választási ügyeit vezesse, mégis utjabban ismételve megtörtént, hogy pótválasztások alkalmával a miniszterel-nök a főispán információja alapján egyse-rién kirendelte a jelöltet, a ki felé a válas-ztók bizalma fordulandó vala, a nélkül, hogy a végrehajtó-bizottságot csak meg is kérdezte volna. Különösen ez volt az eset az uj-szent ányán, meg az uj-vidéki választásánál, a hol is Szápáry egy a választók, mint a központi végrehajtóbizottság előtt teljesen ismeretlen jelöltrekl gondoskodott. A végrehajtó-bizott-ság tagjainak, a kik nagybórára a Tisza-gárd-hoz tartoznak, sehogy sincsen az inyére, hogy a miniszterelnök így magához ragadta a mandátumok osztogatását. Sőt a bizottság egyik tagja, egy nagy vagyonu és fényes tisztsegeket viselt főúr, állítólag ki is akar a bizottságból lépni, mert igen rösteli, hogy az uj vidéki mandátumra vonatkozólag ígértet tett, melyet azonban, a miniszterelnök a je-lölt felől a bizottság elkeltlésével intézked-vén, nem lehetett beváltania. Az ilyen apróbb facheének persze nem kell komolyabb jelen-tőséget tulajdonítani, de mindenesert jel-lemezik a kormány és pártja közti bizalmas egyetértést.

— **A versenyszegadások korlá-tozása.** Franciaországban nem igen talál-kozik a közönség tetszésével. A mint ugyanis Párisból sürgőnyzik: Auteilben gyűlés volt, melyben élénk megvitatás tárgyává tették a kölesönös, valamint a bookmaker-fogadások eltiltásának kérdését. Hir szerint a book-ma-ker-fogadásokat csak nyolcz nap mulva fogják eltiltani.

— **Uralkodók Romániában.** Egy Jásziban megjelenő lap Bukarestből azon hirt veszi, hogy Ferencz József császárkirály és Vilmos császár, Károly király huszonöt évi uralkodó jubileuma alkalmából a román fő-városba érkeznek, hol a királyi palotában már előkészítleteket tesznek fogadásukra.

— **A Liebrich-féle orvosser-nálunk.** Mint annak idején a Koch-féle oltóanyaggal, ugy most a Liebreich-féle ujo-nan használatba vett cantharidinsavas kálival is tesznek kísérleteket Budapest. A fővárosi közórházban Hochhalt Károly fővárosi osz-tályán hétfőn délelőtti két gégesorvadásban szenvedő férfit oltottak be Liebreich szerével s ezt most már több beoltás fogja követni valószínűleg a többi kórházakban is.

— **Megbeszült lovak.** Sportörökben élénk szenzációt keltett a hir, hogy egy lei-nington Brown nevű amerikanus 275,000 frankért megvásárolta Antaro-t, az ismert hírt üggetőparipát. Ez a legmagassabb ár, a mit valaha versenyparipáért adtak. Ha meg-gondolja az ember hogy egy ilyen állat mil-liókat is jövedelmezhet a gypen, egyáltalán nem találja az ár tulságosnak. Mindenesre sokkal csodálatosabb az a különös tisztesség, melyben egyes sportemberok a kidőlt versen-y-paripákat részesítik. Természetes, hogy ezen a téren az angolokat illeti meg az elsőség. Angol lapok ban olvassuk például, hogy a híres „Emilius“ mely száz versenyen ért be elsőnek a történelmi nevezetességű Easley apátság temetőjében nyugszik oly síremlék alatt, melyet valamikor egy bibornok emlé-kére emeltek. Pompásak a „Bay-Middleton“, „Blai-Athol“, „Amato“ és „Kingston“ nevű versenyparipák síremlékei is. Ismeretes a tör-ténet Wellington harcziménjéről is melyet tel-jes katonai pompával temettek el annak ide-jében.

— **Egy ember, akinek nincs gyomra.** A bécsi orvosegyesületben nemrég mutattak be egy 57 éves férfit, kinek Maydl tanár csaknem az egész gyomrát kimetszette és pedig anélkül, hogy ezáltal állandó emésztési zavar jött volna létre. A betegnek egy daganata volt, mely a gyomornak csaknem fél teriméjét fődte el; ezt a daganatot, a kör-nyékén lévő egészséges gyomorfallal egytt 306 négyzetcentiméter terjedelemben vágta ki az említett professor. A műttét, augusztus 28-án hajtattott végre s már február 6-án a beteg testsulya 10 és fél kilóval gyarapodott. Kahlr tanár megjegyezte ezzel kapcsolatban, hogy még a gyomor teljes eltávolítása eseté-

ben sincs kizárva, hogy az élet fentartassék. Kutyaánál ez több ízben sikerült s azon esetek, midőn oltómirigyek teljes összezsugo-rodása van jelen, melynél a gyomoremésztés teljesen szűnetel, szintén e mellett bizonyíta-nak.

Nemzeti színház.

Kolozsvárt, csütörtök márcz. 5-én.
Bérlet 142. szám.

BOCCACCIO.

Operette 4 felv.
Kezdeté 7 órakor.

SORSOLÁS.

A Bazilika sorsjegyek tizenkettedik ki-sorsolása márcz. 1. délután 3 órakor volt a közoktatási miniszterium palotájában. A tör-lestési huzásban kibuzott a következő hat sorozatsorszám, melynek 600 nyersőszáma egyen-ként 6 frtalt törlesztetnek: 6 2653 4644 5396 5674 és 5920. A nyereményhuzásnál 20,000 frtot nyert sorsz. 15 nyersőszám 74; 1000 frtot nyert sorsz. 2206 nysz. 6; 500 frtot nyertek: 3795 9 6779 91; 100 frtot nyertek: 446—9, 1365—63 2253 —61 3357—41 3562—29 4567—35 4705—88 6531—1 6603—96 és 7257—24. 50—50 frtot nyertek: 525—27 5 6—49 780—47 1384—29 1410—35 1445—8 1696—78 1837 —72 2042—33 3334—1 3554—45 3560—22—3953—40 4071—5 4667—47 4944—63 5405—92 5514—46 5574—15 5930—94 6014—32 6251 72 6326—26 7280—12 7927—33. 25—25 frtot nyertek: 35—61 164—70 630—36 906—59 1042—86 1111 —53 1368—54 1415—7 1650—24 1793—72 1868—58 1926—67 1936—26 1983—52 2422—1 2440 2602—42 2898—49 2903 —95 2939—62 3106—60 3208—65 3613—27 3738—18 3950—28 3990—71 4382—63 4437 —97 4445—4 4742—93 4757—13 5081—27 5098—49 5318—70 5501—44 5519—67 5962—68 6134—66 6182—68 6256—91 6278 —2 6288—72 6366—34 6978—70 7255—59 7275—83 7356—90 7475—29 7737—15 és 7865—82.

Az 1864-iki osztrák állami sorsjegyek mai huzásánál mint Bécsből távirattal je-lentik, a következő 27 sorozatszám huzatott ki: 483 497 686 734 1072 1184 1764 1962 1992 1998 2055 2240 2477 2520 2579 2654 3005 3114 3277 3389 3458 3568 3760 3892 és 4998. Ezek közül nyertek: 150,000 frtot 497 sorsz. 98 sz., 20,000 frtot 3114 sorsz. 25 sz., 10,000 frtot 3568 sorsz. 78 sz., 5000 frtot 2056 sorsz. 92 sz. és 2167 sorsz. 63 sz. 2000 frtot 1764 sorsz. 69 sz. és 2654 sorsz. 99 sz. 1000 frtot 1764 sorsz. 49 sz. 2654 sorsz. 5 sz. és 3998 sorsz. 77 sz.]

KÖZGAZDASÁG.

Az országos magyar gazdasági egyesü-let ez idei működési körébe Budapest főváros területén, a Városliget megfelelő helyén, egy vásárral kapcsolatos állattállítást rendez, melynek főmozzanatai a következők:

I.

1891 ápr. 16—21-ig bezárólag: VIII. tenyészállatvásár és kiállítás, mely mellett megengedett gazdasági gépek, szerszámok és anyagok bemutatása.

II.

1891. máj. 3—10 ig bezárólag: tenész-és használati lovasár és kiállítás, szerszám- és istálló berendezések bemutatásával.

1891. máj. 4-én kettős fogatok üggető-versenye 20. km. távolságra.

1891. máj. 8-án a magyar Tattersall-lóárverése.

1891. máj. 9-én négyes fogatok üggető-verseny 40. km. távolságra.

1891. máj. 10-én a fenti versenyekben résztvevő lovak pályázata kondíció díjra.

III.

1891. május 13. és 14-én hizómarhavá-sár és kiállítás.

A főváros jóindulata lehetővé tette, hogy e kiállítás a Városliget legmegfelelőbb pont-ján rendezze egyesületünk, s a nagymélt. föld-miveléstartó miniszterium áldozakészsége, ki 20,000 frank körtli díjat bocsátott e célra rendelkezésünkre.

Egyesületünk gondoskodni fog róla, hogy egy a belföldi, mint külföldi vevők e kiállításról értesüljenek, s különös sulyt fog helyezni arra, hogy keleti szomszédaink, kik már jobb minőségű tenészszenyanyagunkat expor-tálják, e vásárral kapcsolatos kiállításán meg-jelenjenek, szóval mindent elkövet, hogy a kiállítás sikerét teljes mértékben biztosítsa.

Most már egyedül a tenyésztőkön áll, hogy egyesületünk e mozgalmat teljes mértékben kibaszálják, s ezért ez uton is fel-hívatakn tisztelt gazdatisaink, hogy e vá-sárral kapcsolatos kiállításán tenészszenyaga-tuk megfelelő minőség és számban állítsák ki, s azon hazánk fejlődött állattenyészté-séhez méltóan jelenjenek meg.

A kiállítás részletes tervezte, a beje-lentési iver és az összes tudnivalók a ren-dezőbizottság irodájában, Budapest, a Köz-telken (Ülőit-ut 25.) kívánatra mindenkinek megküldetnek.

Budapest, 1891. február 24.

A kiállítás rendező bizottsága nevében

gróf DESSEWFY AURÉL

elnök

Felölös szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segédszerkesztő és kiadólaptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Kiadó: **NAPOL.**

H i r d e t é s e k.

UJ FÉNYKÉPÉSZETI MŰTEREM.

Báró Kemény Gézáé külmonostor-utca 5. sz. házáánál
a kor igényeknek megfelelő

fényirodát

rendeztem be és személyes működésem mellett ujonnan megnyitottam.

Midőn ezt a n. é. t. közönséggel tudatom, bátor vagyok megemlíteni, hogy nehéz vállalatot vettem magamra.

Bizva 28 évi szakmunkódésemba, mely mellett erkölcsi érdemeim és kinttetéseim szólnak, bizva e nemes város és vidéke hála közönségében, azon teljes reménységnek nézek elő, hogy támogatásukat, bizalmukat részemre megnyerendem.

Műtermembe a fényképészet terén minden néven nevezendő munkákat felvállalok; különösen vagyok bátor a t. műépítés és mérnök urak becses figyelmüket speciális fényképészetemre felhívni; ugymint: **műépítési tárgyak, épületek, tervek** stb. lefényképezésére, mely szakmám tökélye még senki által felül nem mulattak; munkáimnak a legmegfelelőbb kiviteléért és pontosságáért mindenkor kész vagyok felelősséget vállalni.

Magamat a nagyérdemű közönség becses jóindulatába és pártfogásába ajánlva

maradtam tisztelettel

MUNKÁCSY LAJOS,
fényképész.

214. (4—10)

Eladó jutányos árban

egy fordítható

teke-karambol asztal

LORENCZ FERENCZNÉ

Kolozsvártt, belszen-utca 2. sz. alatt.

135. (1—1)

DUCHONY JÁNOS
az

országos iparos-egyesület által
nagy bronzéremmel kitüntetett műkárptos

LEGNAGYOBB

BUTOR-RAKTÁRA

KOLOZSVÁRTT,

REDOUTE-ÉPÜLET.

Töltött butor-különlegességek

meglepő csinos és tartós kivitelben **mérésékelt árak** mellett **nagy választékban** találatnak.

228. (3—5)

CZARTORYJSKY ZSIGMOND

LEGKEDVELTEBB S HIRNEVES SPECZIALISTA

VARSÓBÓL (LENGYELORSZÁG)

keresztül utaztában rövid ideig itt tartózkodik s bátorodik a n. é. közönséggel tudatni, miszerint hosszú éveken át tartó gyakorlat után sikerült neki a legöregebb és legelterjedtebb

tyukszem, fagydaganat, szemölcs és lenyomások,

valamint benőtt körmököt, kivágás, kiégetés vagy vérzés nélkül, csak a legegyszerűbb természetesen, biztosan ható módszer alkalmazásával pár perc alatt biztosíték mellett gyökeresen, a legkisebb fájdalom nélkül eltávolítani.

Miután ezen találmánya az orvosi kollegium által, mint legjobb szer elismertetván, s Amerika, Angol-, Francia-, Orosz-, valamint Magyarországon a közönség részéről barátságos elismerésben részesül, reméli, hogy ezen megelégedést itt is kiérdemli.

Elismerő levelek nemcsak Európa legtekintélyesebb orvosai s egyetemi tanárai által, hanem budapesti tanárok és orvosok által kiálitva, u. m.: dr. Petrik Ottó, dr. Holló L., dr. Günther A., dr. Kosztka Emil, m. kir. honvéd huszár-ezredorvos, dr. Korda Kálmán kórházi igazgató, dr. Munk Béla, dr. Petz Lajos, kórházi igazgató, dr. Knopp Ferd., országos gyógyintézeti főorvos, dr. Gottschalk Ferencz, városi főorvos Eszéken, dr. Lobmayer Antal egyetemi tanár és m. kir. közegészségi tanácsos Zágrábban stb. stb., valamint számos legméltóbb közszónok-iratok magasabb személyiségek részéről, bárkinek szíves betekintésül rendelkezésre állanak és bizonyítják e módszer kinttő hatását.

Rendel: d. e. 9—12-ig és d. u. 2—5-ig, Hungária-szálloda 1. emelet 5—6. szám. — Kívánatra házon kívül is.

Tiszteletdíj csekély.

201. (4—x)

Egy jó karban levő, 8 ló erejű

Clayton és Schuttlerworth-féle

gőz cséplő-gép

teljes felszereléssel,

előnyös feltételek mellett eladó.

Értekezhetni:

SCHWARTZ TESTVÉREK-kel,

MAROS-VÁSÁRHELYT.

227. (3—3)

KIADÓ SZÁLLÁS.

Kolozsvártt, Belmagyar-utca 6. sz. a., az első emeleten

egy 6 szobából álló szép szállás

a jövő április hó 1-sőtől kezdve kiadó.

Ugyanott eladó két 8-as számú kettős ajtóval ellátott

Wertheim-szekrény.

Továbbá **író-asztalok és irodai felszerelések.**

(2—2)

LEGRÉGIBB VIRÁG-ÜZLET KOLOZSVÁRTT.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy

Belhidutozai virág-üzletemben

minden alkalomra **Csokrok és Koszorúk** és más mindennemű kiegészítetek a jelen korban ismert legfinomabb élő virágokból és szakavatott kinttő izléssel állítatnak össze, oly olcsó árákért hogy az érte járó összeget számítva, azt egyik fővárosi cég sem képes fölülmulni.

Menyasszonyi-, bál- és egyéb alkalmi Csokrokhoz való Atlasz-csipke és más mindennemű tartóim nagy választékban áll, a miért virág-üzletem alig néhány lépésnyivel távolabb van a Főtértől, de berendezve és a kiszolgáltattott munkák a legdúsabbak. — Fölkérem a n. é. közönséget, kik még üzletem kiszolgáltatásában ismeretlenek, forduljanak hozzám bármennyű szakmába tartozó megrendelésekkel, biztosítom a leglelkismeretesebb és pontos kiszolgálásról; különösen a vidéki megrendelések feletti jó móddal személyes felügyeletem mellett történnek.

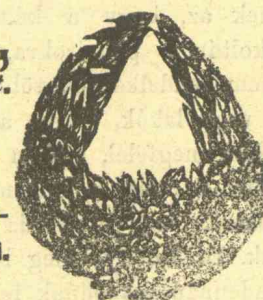
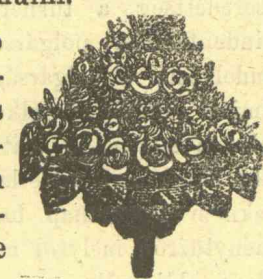
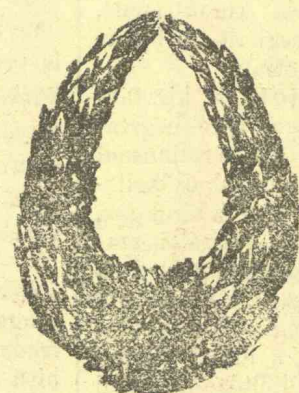
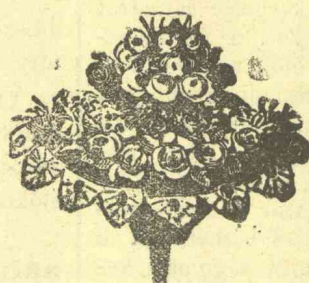
Szíves pártfogásukat kérve, vagyok tisztelettel: **FARKAS ANTAL,**
má- és kereskedelmi kertész Kolozsvártt.

18.

Virág-üzlet: Belhid-utca 7. szám, a

Hungária épületében. (15—15)

Rózsa- és növénytelepem pedig a Feleki utca 23. sz., a vámház mellett, Tauffer Ferenc-féle kertészet helyén.

Üzletmegszüntetés miatt általános végeladás!!!

A n. é. közönség szíves tudomására kívánom hozni, hogy üzletemet Főter gr. Teleky-ház alatt teljesen felhagyni szándékozom, mely cél elérése végett „**hatósági engedély mellett**“

általános Végeladást rendezek.

Hogy célomat mihamarább elérjem, az árakat a beszerzési áron alulra tettem; úgy hogy bárki szükségletét női- és férfiruha kelmék, diszítések, selyem- és bársony-kelmék, vászonnemű, mindenféle Chifonok, asztalneműek, creton és parchentek, zsebkendők, paplan, mátrác, pokrócz, Jäger-féle alsó-ruhák, gyapju-, hárász- és selyemkendők, nyakkendő, esőtartó, miderek, csipkenemű, szalag, béllésneműek és sok elé nem sorolható rövidáru cikkekben eddig élő nem fordult olcsó árakban nálam szerezheti be.

Ez alkalommal felkérem mindazon tisztelt vevőimet, kiknek folyószámlájuk rendezve nincs, mielőbb kifizetni szíveskedjenek.

A n. é. közönség szíves pártfogását kéri

teljes tisztelettel

GÁMENTZY JÁNOS.

9. (29—50)